

SVEUČILIŠTE / UNIVERZITET "VITEZ"

TRAVNIK

Bosna i Hercegovina, Školska 23 72270 Travnik

Studentska služba: Tel: 030 519 750; Fax: 030 519 759; E-mail: studentska.sluzba@unvi.edu.ba; **Nastavna služba:** 030 519 755; E-mail: nastavna.sluzba@unvi.edu.ba; **Management:** 030 519 754; E-mail: uprava@unvi.edu.ba; **Pravna služba:** 030 519 753; E-mail: pravna.sluzba@unvi.edu.ba; **Finansije:** 030 519 755; E-mail: racunovodstvo@unvi.edu.ba; **Informaciono-komunikacioni centar:** 030 519 760; E-mail: salim.sabic@unvi.edu.ba; **Biblioteka:** E-mail: biblioteka@unvi.edu.ba

www.unvi.edu.ba

U P U T S T V O

ZA PISANJE SVEUČILIŠNIH/UNIVERZITETSKIH UDŽBENIKA

A. UVOD

Ovo Uputstvo za pisanje sveučilišnih/univerzitetskih udžbenika proizilazi iz želje da se profesorima pruže dodatne informacije o načinu, tehnici i svrsi pisanja sveučilišnih/univerzitetskih udžbenika.

Svi profesori su dužni i obvezni da pišu sveučilišne/univerzitetske udžbenike jer im je to uvjet za izbor u više zvanje ali i za reizbor u isto zvanje.

Suvremena mikro, makro i globalna obrazovna i znanstvena industrija, odnosno suvremeni mikro, makro i globalni obrazovni i znanstveni sustavi 21. stoljeća bitno su promijenili koncepciju, strukturu i odnos novoga, izvornoga, originalnoga, inoviranoga...znanja,saznanja, zakonitosti,teorija...i poznatog znanja...koje moraju sadržavati **sveučilišni udžbenici**, u korist novog, izvornoga...znanja, saznanja itd.

Više nije održiva koncepcija autora **sveučilišnih udžbenika** iz 19. i 20. stoljeća u kojima su se prepričavala tuđa poznata znanja, saznanja, zakoni...,teorije... bez novih kreativnih i inoviranih spoznaja. Takva je koncepcija **sveučilišnih udžbenika** prevladana i u tranzijskim obrazovnim znanstvenim industrijama.

Imajući na umu da najvažnije odrednice **suvremene koncepcije sveučilišnih udžbenika** koja se veoma intenzivno afirmira u obrazovnim i znanstvenim industrijama 21. stoljeća, moguće je ponuditi odgovor na pitanje. **Što je sveučilišni udžbenik? Sveučilišni udžbenik je visokosofisticiran proizvod ljudskog uma, intelekta, eksplicitnoga, implicitnoga, disciplinarnoga, interdisciplinarnoga, multidisciplinarnoga, transdisciplinarnoga i poludisciplinarnoga znanja, saznanja,vještina, iskustva, darovitosti, kreativnosti, inovativnosti, ljudske racionalne, emocionalne i socijalne intelegencije...u kojima se opisuju, elaboriraju,predstavljaju... određeni fenomeni u obliku znanstvenih činjenica, znanstvenih zakona, znanstvenih zakonitosti, otkrića, znanstvenih teorija, aktualnih informacija,... zasnovanih na znanstvenim, pedagoškim, didaktičkim, psihološkim, metodičkim, etičkim, jezičnim, grafičkim, likovnim, metodološkim, tehnološkim... načelima, pravilima, standardima... o objektivnoj stvarnosti prirodnih i društvenih pojava i fenomena o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti ..., a služe studentima, pismenim ljudima, intelektualcima ... kao izvor aktualnoga znanja, saznanja, vještina ... za ostvarivanje vizija i misija stručnih i sveučilišnih studija, odnosno nastavnih planova i nastavnih programa.**

Nakon definiranja pojma **sveučilišnoga udžbenika** potrebno je odgovoriti na pitanje **Što se sve podrazumjeva pod udžbenikom?** Evo odgovora: Pod visokoškolskim odnosno sveučilišnim udžbenikom podrazumjeva se sljedeće: **1) tiskana knjiga, 2) skripta, 3) hrestomatija, 4) autoriziranja predavanja, 5) zbirka zadataka, 6) priručnik, 7) radna bilježnica** ili druga literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, ali uz uvjet da su izrađeni sukladno odgovarajućim nastavnim planovima i programima.

Ovo Uputstvo u suštini biti će instrukcija profesorima – budućim autorima gdje mogu naći sve potrebne instrukcije u pisanju sveučilišnih/univerzitetskih udžbenika.

Najkvalitetnija uputstva dao je u knjizi prof.dr Ratko Zelenika „Znanstvene, znanstvenostručna i stručna pisana djela“, Rijeka 2011 godine, str. 143-260.

U daljnjem tekstu prenosimo izvod i stranice iz navedene knjige s tim da je zadržan redni broj poglavlja kako je navedeno u knjizi kao i broj stranice u istoj knjizi.

4.3. SVEUČILIŠNI UDŽBENICI – TEMELJ IZVORNOSTI	
OBRAZOVNIH INDUSTRIJA I OBRAZOVNIH SUSTAVA	143
4.3.1. Pojam obilježja i važnost sveučilišnoga udžbenika	143
4.3.1.1. <i>Pojam sveučilišnoga udžbenika</i>	143
4.3.1.2. <i>Temeljna obilježja sveučilišnoga udžbenika</i>	146
4.3.1.3. <i>Važnost sveučilišnih udžbenika</i>	148
4.3.2. Svrha i ciljevi izrade knjige sveučilišnoga udžbenika	151
4.3.3. Model tehnologije znanstvenog istraživanja za izradu knjige sveučilišnoga udžbenika	152
4.3.4. Aktivnosti koje prethode promišljanju tehnologije znanstvenoga istraživanja za izradu knjige sveučilišnoga udžbenika	154
4.3.4.1. <i>Odgov djece u obiteljskim institucijama</i>	154
4.3.4.2. <i>Odgov i obrazovanje djece u predškolskim ustanovama</i>	157
4.3.4.3. <i>Aktivnosti učesnika u sustavima primarnoga obrazovanja</i>	159
4.3.4.4. <i>Aktivnosti učenika u sustavima sekundarnoga obrazovanja</i>	161
4.3.4.5. <i>Aktivnosti studenata u sustavima obrazovanja učitelja i srednjoškolskih nastavnika</i>	163
4.3.4.6. <i>Aktivnosti studenata u obrazovnim sustavima sveučilišnih prijediplomskih studija</i>	165
4.3.4.7. <i>Aktivnosti studenata u obrazovnim sustavima sveučilišnih diplomskih studija</i>	167
4.3.4.8. <i>Aktivnosti magistranta u obrazovnim sustavima postdiplomskih znanstvenih magistarskih studija</i>	168
4.3.4.9. <i>Aktivnosti doktoranata u obrazovnim sustavima sveučilišnih postdiplomskih doktorskih studija</i>	169
4.3.4.10. <i>Aktivnosti autora sveučilišnih udžbenika u znanstvenim industrijama i znanstvenim sustavima</i>	171
4.3.4.11. <i>Aktivnosti autora sveučilišnih udžbenika u obrazovnim industrijama i obrazovnim sustavima</i>	172
4.3.4.12. <i>Ostale i posebne aktivnosti autora sveučilišnih udžbenika koje prethode tehnologiji znanstvenoga istraživanja za izradu knjige sveučilišnih udžbenika</i>	173

4.3.5.	Priprema tehnologije znanstvenoga istraživanja za izradu knjige sveučilišnoga udžbenika	175
4.3.5.1.	<i>Priprema i afirmacija nastavnog programa određenog predmeta (kolegija)</i>	177
4.3.5.2.	<i>Prethodna znanstvena istraživanja</i>	178
4.3.5.3.	<i>Uočavanje znanstvenoga problema istraživanja i njegova formulacija</i>	179
4.3.5.4.	<i>Definiranje projektnog zadatka</i>	180
4.3.5.5.	<i>Određivanje objekata znanstvenog istraživanja</i>	181
4.3.5.6.	<i>Ocjena dosadašnjih znanstvenih istraživanja</i>	183
4.3.5.7.	<i>Postavljanje temeljne hipoteze i pomoćnih hipoteza</i>	184
4.3.5.8.	<i>Analiza i izbor naslova sveučilišnoga udžbenika</i>	185
4.3.5.9.	<i>Određivanje misije znanstvenoga istraživanja</i>	188
4.3.5.10.	<i>Određivanje misije sveučilišnoga udžbenika</i>	188
4.3.5.11.	<i>Izrada orijentacijskoga plana znanstvenoga istraživanja</i>	189
4.3.5.12.	<i>Sastavljanje radne bibliografije</i>	190
4.3.5.13.	<i>Ostale aktivnosti pripreme tehnologije znanstvenoga istraživanja za izradu knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	191
4.3.6.	Pisanje teksta knjige sveučilišnoga udžbenika utemeljeno na tehnologiji znanstvenoga istraživanja	192
4.3.6.1.	<i>Prikupljanje literarne građe i znanstvenih informacija</i>	192
4.3.6.2.	<i>Proučavanje literarne građe i znanstvenih informacija</i>	195
4.3.6.3.	<i>Analiza, selekcija i sinteza relevantnih činjenica</i>	197
4.3.6.4.	<i>Formuliranje rezultata znanstvenih istraživanja (znanstvenih činjenica, znanstvenih zakona, znanstvenih otkrića, znanstvenih dokaza, znanstvenih hipoteza, znanstvenih teorija...)</i>	198
4.3.6.5.	<i>Oblikovanje strukture ili kompozicije sveučilišnoga udžbenika</i>	200
4.3.6.6.	<i>Rješavanje definiranog znanstvenog problema istraživanja</i>	203
4.3.6.7.	<i>Ostvarivanje formuliranoga projektnoga zadatka</i>	204
4.3.6.8.	<i>Dokazivanje postavljene temeljne (znanstvene) hipoteze i pomoćnih hipoteza</i>	205
4.3.6.9.	<i>Pisano oblikovanje teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	206
4.3.6.10.	<i>Dokumentacijska osnova rukopisa teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	217
4.3.6.11.	<i>Posebne i ostale aktivnosti autora u pisanju teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	218

4.3.7.	Priprema teksta knjige sveučilišnoga udžbenika za tiskanje	219
4.3.7.1.	<i>Oblikovanje završenoga teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	221
4.3.7.2.	<i>Pribavljanje suglasnosti nadležnih tijela visokoga učilišta o izdavanju sveučilišnoga udžbenika</i>	222
4.3.7.3.	<i>Pribavljanje suglasnosti nadležnih tijela sveučilišta o izdavanju sveučilišnoga udžbenika</i>	222
4.3.7.4.	<i>Traženje i izbor nakladnika sveučilišnoga udžbenika</i>	224
4.3.7.5.	<i>Lektura i korektura teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	225
4.3.7.6.	<i>Grafičko i tehničko uređivanje teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	227
4.3.7.7.	<i>Pribavljanje recenzija kompetentnih znanstvenih i sveučilišnih profesora o sveučilišnome udžbeniku</i>	233
4.3.7.8.	<i>Usklađivanje teksta knjige sveučilišnoga udžbenika s primjedbama i sugestijama recenzenata</i>	235
4.3.7.9.	<i>Priprema impresuma i ostalih elemenata sveučilišnoga udžbenika</i>	236
4.3.7.10.	<i>Knjižni prijelom teksta knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	237
4.3.7.11.	<i>Likovno rješenje naslovnice sveučilišnoga udžbenika</i>	238
4.3.7.12.	<i>Ostale i posebne aktivnosti autora u pripremi teksta knjige sveučilišnoga udžbenika za tiskanje</i>	239
4.3.8.	Tiskanje, uvezivanje i predstavljanje knjige sveučilišnoga Udžbenika	239
4.3.8.1.	<i>Stručno, savjesno i odgovorno redigiranje pripremljenoga teksta knjige sveučilišnoga udžbenika za tiskanje</i>	241
4.3.8.2.	<i>Tiskanje knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	241
4.3.8.3.	<i>Uvezivanje knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	242
4.3.8.4.	<i>Predstavljanje knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	243
4.3.8.5.	<i>Pisanje i objavljivanje prikaza knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	245
4.3.8.6.	<i>Životni vijek i životni ciklus knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	247
4.3.8.7.	<i>Posebne aktivnosti o tiskanju, uvezivanju i predstavljanju knjige sveučilišnoga udžbenika</i>	256
4.3.9.	Analiza i ocjena objavljenih sveučilišnih udžbenika sa stajališta metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja	257

